

BAYRAMIN ANLAMI: HİDAYET İMTİHAN, FEDAKÂRLIK VE SORUMLULUK

Bismillâhirrahmânirrahîm.

Elhamdülillâhi rabbi'l-âlemîn

*Hamden kâmilîn hamden yuvâfî ni'amehû
ve yukâfî mezîdeh hamden tayyiben mübâre-
ken fîh hamden lâ âhire li-kâilihî illâ rıdâ.*

*es-Salâtu ve's-selâmu alâ hayrı halkıhi
seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ ve üsve-
tinâ ve habîbinâ ve şefîinâ ve seyyidinâ Mu-
hammedini'l-Mustafâ ve âlihî ve sahibihî ve
mentebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ.*

Aziz ve muhterem cemaat-i müslimîn!

Allah'ın selamı, rahmeti, bereketi, ih-
sanı, ikramı, in'amı cümleminizin üzerine olsun.

Ramazan ayının arkasından mübarek Fıtır
bayramına bizi sıhhat, âfiyetle ibadet ve taati
yolunda gücü yettiğince çalışarak eriştiren,
ibadethanesinde toplayan Allahu Teâlâ haz-
retlerine hamd ü senâlar olsun. Eğer bize hi-
dayet etmeseydi biz buraya gelemezdik, iba-
detine muvaffak olamazdık, yolunda sebat
gösteremezdik, hayırlı işler yapamazdık. Bize
bahşettiği sonsuz nimetlerin en önde geleni

şüphesiz ki yolunda hidayet üzere olmamızdır. Rabbimiz hidayetten sonra küfre düşürmesin. Bu kabulden sonra redde uğratmasın, bu izzetten sonra zillete dâçar etmesin. Tevbeden sonra tekrar günahlara düşürmesin.

Bir bayramdır; Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri methetmiştir, Allah Teâlâ hazretlerinin ikramının, ihsanının cûşa geldiği mübarek bir gündür. İkinci bir bayramdır, üzerine güneşin doğmuş olduğu günlerin en hayırlısı olan cuma günüdür. İki güzel mübarek zaman üst üste gelmiştir. Bir başka bayramdır içinde sulh-u sükûn içinde yaşadığımız şu güzel belde bu 29 Mayıs'ta fetih olmuş. O da bir bayramdır.

Araplar, "bayram" kelimesine *iyd* diyorlar, *iyd*, *iydi'l-fıtr*, *iyd-i ethâ*. Kurban bayramına *iyd-i ethâ* derler. Ramazan bayramına *iydi'l-fıtr* diyorlar. Bu kelime *avdet* kelimesi ile ilgili, oradan iştikak etmiş oradan çıkmış. Çünkü müslümanlar, insanlar belirli zamanlarda bu günlerle tekrar tekrar karşılaşıyorlar. Her sene zaman dönüp dolaşıyor, yine oraya geliyor. Yine bir karşılaşıyor, dönüyor, insan yine karşılaşıyor.

Yine dönüyor, yine karşılaşıyor ama bazı insanlar da karşılaşamıyor!

a. Dünya Hayatı Hiçbir Kula Baki Değildir

İlk ibreti herhalde buradan almamız lazım ki bu dünya hayatı hiçbir kula bâki değil! Allah'ın sevgili kulları da; büyük âsi, cebbâr, günahkâr, zalimler de [gidiyor]. Bu dünya kimsese kalmıyor, herkes burayı bırakıp gidiyor.

Mübarek bayramımız gününde geçen sene bu bayrama yetişip de bu arada hayatını terk etmiş, âhirete göçmüş olan ihvanımıza, kardeşlerimize, dostlarımıza, akrabamıza, cemaatimize, cemaatimize muntazaman devam etmiş olan gelmiş gitmiş olan kardeşlerimize, cümle mevtamıza Allah'tan rahmet ve mağfi-ret dileriz. Allahu Teâlâ hazretleri cümlesinin kabirlerini pürnûr eylesin, ruhlarını memnun ve mesrur eylesin. Biz dünyada Ramazan'ın arkasından bayram ettiğimiz gibi Rabbimiz de şu dualarımızla fazl u keremiyle büyük ikramlar ile ikram eyleyip onlara kabirlerinde bayram ettirsin.

İyd sözü; ikinci bir rivayet veya izah tarzına göre “bağış” ve “ihsan” kelimesi ile ilgili

oluyor. Çünkü bir zenginın başkasına çıkartıp cömertliği cuşa gelerek verdiği şeylere *avâid* derler, *câize* derler. İkramların, hediyelerin, bağışların yapıldığı bir gün olmuş oluyor. Tabii bu bağışların bizce en önemlisi, en kıymetlisi Rabbimiz'in bize bağışdır.

Allahu Teâlâ hazretleri geçtiğimiz gufran ayında, mübarek Ramazan ayında âcizane naçizane nice kusurlarla bilerek bilmeyerek zedeleyerek yaptığımız ibadetlerimizi kabul eylesin. Reddetmesin, yüzümüze çalmasın da onlara da fazl u kereminden gayp hazinelerinden sonsuz ikramlarla, caizelerle, hediyelerle, mukabele buyursun. Allahu Teâlâ hazretleri cümlemizi şu günde kendisinin ikramına, ihsanına, rahmetine erenlerden eylesin. Tabii o Rabbimiz'in bileceği bir şey; biz boynumuzu bükerek, tevbe ve istiğfar ederiz, Rabbimiz'den rahmetini dileriz ama bizim kendi yapacağımız bir şey var:

Mademki bağış ve hediye günüymüş. Biz de o zaman çevremize gücümüzün yettiğince bağışımızı, ihsanımızı saçalım. Çoluğumuza çocuğumuza, akrabamıza yakınlarımıza komşularımıza elimizin yettiğine, gücümüzün

yettiğine onu sevindirmek için neler yapmak gerekiyorsa onları yapmaya gayret edelim. Kesimizin ağzını açalım ki Allahu Teâlâ hazretleri;

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ

*Len tenâlü'l-birre hattâ tünfikû mimmâ tuhibbûn.*¹ “Canınız gibi sevdiğiniz, bağlandığınız, gönlünüzü çekmiş, aklınızı çelmiş olan, peşinden koşup durmuş olduğunuz çeşit çeşit maddî zenginlikler imkânlar... İşte onlardan vazgeçemedikçe onları hak yolda veremedikçe Allah için elinizden çıkartmayı göze alamadıkça birr ü takvâya nail olamazsınız.”

İnsanın Müslümanlığının haslığı Allah yolunda yaptığı fedakârlığa bağlıdır ve ibret gözü ile dinimiz incelenirse Allahu Teâlâ hazretleri her şeye kâdir!

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مَنْ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ جَمِيعًا

*Velev şâe rabbüke le âmene men fi'l-ardi küllühüm cemiâ.*²

¹ 3/Âl-i İmrân, 92.

² 10/Yunus, 99.

“Eğer Allahu Teâlâ hazretleri dileseydi yeryüzündeki insanların hepsi toptan eksiksiz iman ederdi!”

Kâfirin küfür içinde kalması mümkün mü?!..

Kâfirin küfrü kendisindedir.

Allahu Teâlâ hazretleri eğer isteseydi onun küfre mecali mi olurdu, inkâra mecali mi olurdu?..

Mümkün değil, o bile mümkün değil, hiçbir şey mümkün değil. Allahu Teâlâ hazretleri imtihan dünyası olarak serbest bırakmış, meşakkatleri müslümanların başına yağdırmış ki imandaki ihlâsı, salâbeti belli olsun.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz’e bir zât geldi, dedi ki;

“Yâ Resûlallah! Sana şunu ifade etmek isterim ki seni seviyorum. Seni gördüğüm zaman yüreğim dayanamıyor, seviyorum. Ne diyeyim, çok seviyorum.” Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz;

“Hakikaten seviyor musun?” dedi.

“Seviyorum, hakikaten seviyorum.”

“O hâlde imtihanlara, sıkıntılara, meşakkatlere hazırlıklı ol.” dedi.

Neden?

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*; “Çünkü beni seven kula imtihanlar, bir azgın yağmur yağdığı zaman dağdan aşağıya inen paldır küldür kayaları sürükleyerek inen selden daha süratli gelir!” dedi.

Biz Allah’ın âciz kullarıyız, bizim büyük imtihanlara tahammülümüz yok. Biz o kadar aciziz ki pamuk ipliğiyle bağlıyız. Biz öyle büyük imtihanlara gelemeyiz, ama dinin ruhu içinde imtihan vardır, İslâm’ın mânasının mayasının içinde imtihan vardır. Fedakârlığı nispetinde insanın Müslümanlığı anlaşılacak, derecesi yükselecek, sevabı artacak.

“Hadi, namaza kalk bakalım...”

Talebeler bilirler. Talebe, arkadaşlarını yurtlarda uykuyu seven bir insanı sabah namazına kaldıracak: Dürtersin dürtersin uyanmaz. Başına gidersin gidersin uyanmaz... Uykuyu seviyor. Delikanlı, çocuk geç yatmış, uykusunu alamamış filan ama neticede uykuyu seviyor. Hadi kaldır bakalım. Üç defa beş defa gidersin, bir o tarafa döner bir o tarafa döner. Eğer karşısındakini biraz zayıf görürse bağırır:

“Çekil başımdan!”

Neden?

Uykudan vazgeçemiyor. Ama Allahu Teâlâ hazretleri uykuyu terk etmemizi emrediyor, uyku zamanında uykuyu terk etmemizi emrediyor. Rahat zamanında rahatı terk etmemizi emrediyor, bolluk zamanında yemememizi içmememizi emretti de yemedik içmedik. Sıcak da olsa soğuk da olsa ihtiyacımız da olsa hâlsizde düşsek gözümüz de kararsa Rabbimiz; “Yeme!” dedi.

“Başında çeşit çeşit yemekler var yene...”

Yiyemez. Allah’tan korkan insan yiyemez çünkü Rabbimiz “Yeme!” dediği zaman yenmez.

“Hadi bakalım, cihat edin!” dediği zaman ortada ne mal kalıyor ne can kalıyor. O zaman da gitmemek olmaz.

الْفِرَارُ يَوْمَ الزَّحْفِ

el-Firâru yevme’z-zahfi.

Savaştan kaçmak, savaş esnasında düşmandan kaçmak veyahut cihada çağırıldığı zaman cihattan i’raz etmek, yüz döndürmek, geri kalmak da en büyük günahlardan biridir.

“Yâ Rabbi! Tam evimi yaptırmıştım, işimi yoluna koymuştum, maddî durumum da düzelmişti, keyfim de yerine gelmişti. Tam şu dünyadan kâim alacak bir durumdaydım. Sen cihadı emrettin, karşıma düşman çıktı...”

Gideceksin!

Can sevmek ile müyesser olmaz cânân

Ya bundan ümîd ya tamaından kes

“Canı sevmekle sevilene ulaşılmaz, sevilenin rızasına ermek için ya candan geçeceksin ya da sevilenin rızasına ulaşmaktan ümidini kes!”

Olmaz, tembellikle, yatmakla olmaz. Para ister, fedakârlık ister; onu yapacaksın. Can ister, canı vereceksin. Çünkü can da senin değil ki! Sen canın emanetçisisin, canın emanetçisi olduğun için onu korumakla vazifelisin. Kendi kendine onu tahrip ettiğin zaman -Allah korusun- en büyük günaha girip cehenneme gidersin!

İntihar eden cehenneme gider.

Neden?

Allah’ın verdiği can emanetine hıyanet ettin, canını korumadın. Can senin değil!

Cânı cânân dilemiş vermemek olmaz ey dil

Allah, sahibi, emanetin sahibi; “Ver bakalım.” dediği zaman vermemek olur mu?

O zaman verecek, imtihandır. Allahu Teâlâ hazretleri biz âciz, nâçiz, bîçare ve zayıf ümmetleri [imtihan eder].

Bizden büyükler, dedelerimiz, ecdadımız, büyüklerimiz, selef-i sâlihînimiz çok kuvvetli insanlardı. O mübareklerden bir tanesi rahle üzerinde sabırdan bahis açmış, vaaz ediyormuş da gelmiş ayağını akrep sokmuş. Sabırdan konuşurken ayağını gelmiş akrep sokmuş, gık dememiş. Dişini sıkmış, gözünden yaş damlamış ama gık dememiş.

“Aman, ayağınızı akrep soktu! Ses çıkartmadınız...” diyorlar. Diyor ki;

“Sabırdan bahsederken akrepten şikâyet etmekten Allah’tan utandım!” diyor. Onlar öyle insanlar.

Biz?!..

Biz onların arkasından gelmiş böyle insanlarız. Allahu Teâlâ hazretleri bizi onlara hayru’l-halef eylesin, o selef-i sâlihîne halef-i sâlih eylesin.

b. Allah Yolunda Fedakârlık Yapmayı Öğreneceğiz

O hâlde biz de Allah *celle celâlühü ve amme nevâlühû ve lâ ilâhe gayruhû* hazretlerinin yolunda fedakârlık yapmayı öğreneceğiz. Maddî fedakârlık yapmayı öğreneceğiz.

Utaniyorum, şurada vaaza çıkıyorum, önüme kâğıdı koyuyorlar:

“Filanca cami için para, falanca yer için pul, filanca yer için yardım...”

Ya ben dilenci miyim, bu benim başıma nereden geldi?..

Allah’a hamd u senâlar olsun benim paraya ihtiyacım yok.

Cemaatin karşısına çık, gittiğin yerde para iste, gittiğin yerde para iste; “Şu iş yapılacak para verin, bu iş yapılacak para verin...” Ama böyle oluyor.

Kâfirler İslâm’ı yıkmak için çuvalla para harcıyorlar, mü’minler Allah’ın dostları zırnık vermiyor! Bu da olmaz, bu da İslâm’a yakışmaz!

Kâfir oluk gibi para akıtıyor. Mü’min, avucunu sımsıkı kapatmış; cihan pehlivanları, demir kuşaklı pehlivanlar parmaklarını açamıyor.

“Aç bakalım içinde ne var, şu parayı ver.”

Açamaz, avucunu öyle kuvvetli sıkılmış ki...
Hadi bakalım bir pehlivan gelsin de müslümanın elini, parmakları para için açsın!

Para vermeye alışacağız, fedakârlık etmeye alışacağız.

“Vallahi, billahi ve tallahi vermekten mal azalmaz, vallahi azalmaz!”

Hem eski kitaplarda okunmuş, biliniyor, görülüyor, yazılmış, kaidedir mâlum bir şeydir ki Allahu Teâlâ hazretleri;

مَا مِنْ يَوْمٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ فِيهِ إِلَّا مَلَكَانِ يَنْزِلَانِ
فَيَقُولُ أَحَدُهُمَا: اللَّهُمَّ أَعْطِ مُنْفِقًا خَلْفًا
وَيَقُولُ الْآخَرُ: اللَّهُمَّ أَعْطِ مُمْسِكًا تَلْفًا

Allahümme a'tı münfiken halefen ve a'tı mümsiken telefen. “Münfik olana, infak edene verdiği fazlasını verir.”

Çimenleri biçtiğin zaman ne oluyor?

Çimenler daha gür çıkıyor.

Biçmediğin zaman ne oluyor?

Çimenler yozlaşıyor.

Ağacı budadığın zaman ne oluyor?

Meyve daha boy geliyor.

Budamadığın zaman ne oluyor?

Ağaç kuruyor, bozuluyor.

“Vallahi sadaka ile hayır ile mal azalmaz!”

Allahu Teâlâ hazretleri sana senin verdiğinden senin şuuruna göre daha fazlasını verir, daha üstününü, daha güzelini verir.

“Hocam, acaba âhirette mi verir?”

Hem dünyada verir hem âhirette verir. Âhirette verse yeter de bize Kur’ân-ı Kerîm’de kendisi öğretmiş ki;

يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً
وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

*Rabbenâ âtinâ fi’-d-dünyâ haseneten ve fi’l-âhireti haseneten ve kınâ azâbe’n-nâr.*³

“Yâ Rabbi! Biz zayıf kullarız; dünyada da iyilik ver, âhirette de iyilik ver.”

Madem öyle istememizi istiyor: Yâ Rabbi! Sen bize dünyada da ver âhirette de ver. Dünyada da hiç kimsenin önünde hor zelil etme. Kimsenin karşısında boyun büktürme, el pençe divan durdurma, kimseye el açtırma, kimseye

---

³ 2/Bakara, 201.

yüzsuyu döktürme. Alnının akıyla, yüzünün beyazlığıyla, şerefiyle, haysiyetiyle has halis müslüman olarak yaşamayı nasip eyle. Müslümanların fedakârlıklarıyla İslâm'ı, gayrinin yardımından müstağni eyle yâ Rabbi!..

Müslümanlar fedakârlık yapacak, İslâm müstağni olacak. Dua ediyorlar:

اللَّهُمَّ أَعِزِّ الْإِسْلَامَ وَالْمُسْلِمِينَ

Allahümme eizze'l-islâme ve'l-müslimîn...

İslâm zaten aziz, İslâm zaten aziz!

“Yâ Rabbi! İslâm'ı ve müslümanları aziz eyle...”

İslâm'ın kendisi aziz!

Yere düşmekle cevher sâkıt olmaz kadr ü kıymetten

İslâm bugün ayaklar altında kalmışsa bir yakut, bir zümrüt, bir zebercet, bir pırlanta çamurun içine düşmüş.

“Tamam, çamurlandı; at onu!” der misin?

“Elmastır, ne olacak hocam, bir siliverirsin pırıl pırıl, ışıl ışıl ışıldar...”

Yere düşmekle cevher sâkıt olmaz kadr ü kıymetten

Bu devrin nâdanları, zamane cahilleri, zamane edepsizleri, Allah'ın nimetlerini yiyip de utanmadan Allah'a âsi gelen insanlar Allah'ın bize en büyük ikramı olan İslâm'ın kadrini kıymetini bilmiyorlarsa İslâm'ın izzetine bir eksiklik gelir mi?

Hâşâ, hâşâ sümme hâşâ! İslâm pırıl pırıl orada durur. Güneş balçıkla sıvanmaz. Ona küfreden ona âsi gelen ona karşı gelen ona şirk koşan o zelil olur, hem dünyada zelil olur hem âhirette zelil olur. Karun gibi zengin olsa konağı başına yıkılır, Firavun gibi orduların başı olsa denizin dibini boylar.

وَنَادَى فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَا قَوْمِ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ
مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِن تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ

Eleyse lî mülkü misra ve hâzihi'l-enhâru tecrî min tahtî. “Şu mülk-ü Mısır, Mısır'ın uçsuz bucaksız koca arazileri benim değil mi? Şu alt tarafından şaldır şaldır akan Nil nehri kolları vs. benim hükmümde değil mi?”⁴ dedi.

Tanrılık davasında iddiasında bulundu.

---

⁴ 43/Zuhruf, 51.

“Size benden daha uygun ilah olmaz, o Musa’nın *-aleyhisselam-* iman edin dediği şeyin birtakım tasvirleri olması lazım değil mi, heykelleri olması gerekmez mi? Görünmeyen şeye mi tapılır, görünse ya!..” dedi.

c. İki Tane Mantık Var

Mantığa bak!

Muhterem kardeşlerim!

İki tane mantık var: Bir iman mantığı var, bir küfür mantığı var. Eskiden de vardı, şimdi de var, kıyamete kadar da var olacak.

İman mantığı: Allah insana hakiki iman gözlüğü vermişse hakkı görür. Kâfir de görür ama çarpık görür, ters görür. Allahu Teâlâ hazretleri bir kavmi doğru yola hidayet etmek için peygamber gönderiyor. Kavim ona diyor ki;

“Sen cahilsin, sende sefahat görüyoruz, akıl noksanlığı görüyoruz. Sende dalalet görüyoruz.”

Sübhanallah! Kavim dalalette! Allah Peygamber göndermiş, kavim peygamberlerine diyor ki;

“Biz seni ancak dalalet üzeri görüyoruz, sen sapıtmışsın!”

Bugün de müslümanlara aynı şeyi diyorlar. Tarih tekerrürden ibaret, değişen hiçbir şey yok! Adam bugün müslümanlara kurnaz kurnaz gülüyor. Çok bilgiç gibi, tahsil yapmış, Avrupa görmüş filan bir kimse olarak gülüyor; kendisini doğru yolda sanıyor, ötekisini yanlış yolda sanıyor. Dünya için çalışıyor, anlayacak. Temenni ederiz ki bizim de çalışmamız lazım. İslâm'ı öğrenecek bir zaman gelecek, inşaallah anlayacak.

Mademki Allahu Teâlâ hazretleri bayram gününde lütfunu, ihsanını, rahmetinin kapılarını açmış, deryâ-yı keremi cûşa gelmiş, müslümanları bağıslıyor, dünya ve âhiretin hayırlarını müslümanlara ihsan ediyor; o hâlde biz müslümanlar da;

تَخَلَّقُوا بِأَخْلَاقِ اللَّهِ

Tehallekû bi-ahlâkillâh. “Allah'ın o güzel ahlâkı ile ahlâklanması lazım.”

Müslümanların da Allahu Teâlâ hazretlerinin işaret ettiği tarzda olması lazım. Kesesini açacak, Allah yolunda fedakârlık yapacak. Bedenen koşturacak, malî bakımdan yardım yapacak. Müslümanları aziz edecek.

İslâm zaten aziz, müslümanlar zelil! Çalışmamışlar, müesseselerini kurmamışlar, asra intibak edememişler. Mehmet Akif'in şiirlerini alın, geçtiğimiz asrın İslâm mütefekkirlerinin konuşmalarını alın: hepsinin akli fikri asrın ilmîne müslümanların intibak etmesi! “Yahu âhiret de lazım ama şu dünyanın şu tekniğini de teknolojisini de öğrenin!” filan diye boyuna bunu söylemişler.

Bir asırdır, iki asırdır konuş konuş konuş; bu millete tesir etmemiş, hâlâ iptidai. Türkiye'yi demiyorum. İslâm sadece Türkiye'den ibaret değil ki! Birçok diyarlar var: Afrika var, Asya var, Hindistan, Pakistan, Endonezya, Malezya var... Her yerde müslümanlar zelil, her yerde mağdur, her yerde aldatılmış, ezilmiş, sömürülmüş, her yerde zulme uğratılmış! Tarih boyunca yaşadıkları ülkelerde nereye gitsen, çoğunluk oldukları ülkelerde bile- baskı altında! Azınlık olduğu ülkelerde zaten tozunu çıkartıyorlar. Halıya vurup da tozunu çıkartır gibi canını çıkartıyorlar.

Müslümanlar için bir rahat, bir tek rahat yol var: İslâm'dan vazgeçti mi, İslâm'dan ayrıldı mı rahat! Müslüman İslâm'dan vazgeçti mi

rahat! Komünist ülkede komünizme razı oldu mu rahat! Komünist partisine kaydoldu mu şerefli, itibarlı! Camiden kesildi mi, imanından koptu mu alkışlanıyor. Bayraklaştırılıyor, radyolarda konuşturuluyor. Başka ülkelerde mevcut emperyalist şeylere ayak uydurdu mu rahat!..

İslâm için çalıştı mı, Allah'ın yolunu sevdi mi, Resûlullah'ın muhabbeti gönlüne yerleşti mi dağdan aşağı güldür güldür inen seller gibi belalar üstüne yağıyor!

صَدَقَ رَسُولُ اللَّهِ فِيمَا قَالَ أَوْ كَمَا قَالَ

Sadaka Resûlullah fî mâ kâl ev kemâ kâl.

Ne yapacağız?

“Yâ Rab!” diyeceğiz.

Ne yapacağız?

“Yâ Rab!” diyeceğiz, bir de yardımlaşacağız. Mü'minler birbirleriyle yardımlaşacak. Çünkü Allah bu dünyayı imtihan dünyası yapmış.

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مَنْ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ جَمِيعًا

*Velev şâe rabbüke le âmene men fi'l-ardı küllühüm cemîân.*⁵

şu âyet-i kerîmedeki tekitlere bakın:

Velev şâe rabbüke le âmene men fi'l-ardı. “Eğer Rabbin isteseydi muhakkak ki yer-yüzünde ne kadar akıllı mahlûk, akıl sahibi varsa hepsi iman ederdi!” *Küllühüm cemîân.* “Eksiksiz, hepsi, toptan mutlaka iman ederdi!”

Rabbimiz öyle yapmamış, imtihan için serbest bırakmış. İmtihan oluyoruz. İmtihan oluyorsunuz, imtihan oluyorlar...

Parayı saklarsan hesabını verirsin. Gayretten geri durursan, tembellik edersen hesabını verirsin. Orada müslümanlar mağdur, sen burada rahat. Senin burada yediğin yemekler buzdolaplarına sığmıyor. Fazlaları çöp tenekelerine atılıyor, çöp tenekeleri az geliyor. Bidonlar konuluyor, bidonlar yemek artıklarıyla dolu. Öbür tarafta Afrika'daki insanlar derileri kemiklerine yapışmış. Açlıktan susuzluktan kırılıyor...

Kim?

---

⁵ 10/Yunus, 99.

Müslüman! Zaten hristiyan olsa misyonerler oraya yardımı yağdırıyorlar.

Neden?

Hristiyanlar, yahudiler birbirlerine yardım ediyor; Allah'ın dostu olan müslümanların birbirinden haberi yok!

Böyle dostluk olur mu, böyle kardeşlik olur mu?!.. Allahu Teâlâ hazretleri;

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ

*Inneme'l-mü'minûne ihvetün.*⁶ “Müslümanlar ancak ve ancak kardeştir!” buyurmadı mı? Biz birbirimizin kardeşi değil miyiz?

“Hocam, ben ne bileyim dünyanın öteki ucundaki insanlar ne hâldedir?..”

Bugün dünya senin eskiden sandığın kadar büyük değil! Sabah namazı Mekke-i Mükere-me'de kılıyorsun, öğle namazını İstanbul'da! Eskiden üç ayda gidilir, üç ayda gelinirdi; altı ay! Gittikten sonra geride [mağdur] olmasın diye hacca gidecek insanın ailesinin bir yıllık nafakasını bırakması gerekirdi. Çöllerden geçilirdi. Deveyle gitse deveye ot lazım, su

---

⁶ 49/Hucurat, 10.

lazım; yaya gitse ayaklar patlar, topuklar yarılır, insanlar çöllerde hac yollarında telef olurlardı. On sekiz saat yürümek zorunda oldukları yerler olurdu.

Ak aksakallı kambur, ihtiyar amcalar oralardan nasıl geçecekler?

Su yok!

Bazı yerleri anlatıyorlar: “Kazarsın su çıkar ama tuzlu su, havyan bile içmez!” Beyaban çölden on sekiz saat hadi bakalım, yürü!

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ

Hasbünallâhü ve nime'l-vekîl.

Tevekkeltü alallâh.

Yürüyecek yürüyecek yürüyecek de hacedecek!

Şimdi öyle mi?

Uçağa atlıyorsun. Önüne meşrubat geliyor, onu içiyorsun; su geliyor, onu içiyorsun; canın sıkılırsa yürüyorsun, abdestin sıkışırsa abdest alıyorsun; yemek getiriyorlar, etli mi istersin sütlü mü istersin tatlı mı istersin; hepsi üzerinde... Sonra aşağı iniyorsun, her türlü konfor hazır. Uçaktan indikten sonra

insanı serin bir yere sokuyorlar. Körüklü yoldan iki katlı otobüse geçiyorsun. Otobüsün altı makaslı, ikinci kata kadar çıkmış. Seni oradan aldıktan sonra makası toprak seviyesine iniyor. Oradan püfür püfür serin [hava] esiyor.

Dışarıda çok korkunç sıcak var ama içerde üşüyorsun. Serin hava esiyor. Hava soğutuluyor. Oradan Harem-i Şerîf'e gitsen Harem-i Şerîf'te her köşede buzlu zemzem. Hizmetçiler harıl harıl çalışıyor. Bidonların içine boyuna buz atıyorlar, oraya bedava bardaklar koymuşlar. Altından düğmesine basıyorsun, buz gibi zemzemi içiyorsun.

Bu hac, bu umre nerede dedelerimizin yaptığı haclar umreler nerede?..

Cihattan üstün, cihat yapmamış insan için bir hac ve umre cihattan daha sevaplı! Cihat yapmış, hac vazifesini yapmamış bir insan için hac önemli oluyor. Hac vazifesini yapmışsa tabii cihada gitmek harp varsa harbe gitmek daha sevaplı oluyor. Çünkü meşakkat bakımından yakın! Düşmanın karşısında o vadi senin bu tepe benim; ineceksin, çıkacaksın çarpışacaksın, kılıç savuşturacaksın, vuruşturacaksın, ok

atacaksın, yaralanacaksın, inleyeceksin. Aman yâ Rabbi, diyeceksin...

Hac yollarında geceleri meşaleleri yakıp ya Allah diye diye yollara revan olacaksın, kumlara batacaksın, tozlara bulaşacaksın, terleyeceksin, soğuyacaksın. Saçların keçeleşecek, hacca varacaksın, döneceksin, Arafat'larda yanacaksın, yakılacaksın, geleceksin...

İkisinin meşakkati denk gibi imiş.

Şimdi her şey rahat! Bu zamane Müslümanlığı kolay ama müslümanlar öyle bir hâlde ki!.. Yahu biz senden canını istemiyoruz, malının kökünü de istemiyoruz, gıdanın kesilmesini de istemiyoruz; şu fazlasından versene!

“Sen o fazlayı nereden gördün, ben onu götürüp bankaya saklayacaktım, geldin benim fazla malıma göz dikiyorsun. Paranın fazlasını nerden gördün?..”

Ne yapacaksın?

Karnın tok, evin var, imkânın yerinde; niye bunu Allah yolunda vermiyorsun?

Demek ki madem bayramda Allahu Teâlâ hazretlerinin ikramı, ihsanı cûşa geliyormuş, üstümüze saçılıyormuş, zengin fakir herkes

istifade ediyormuş. Hepimiz de istiyoruz ki bize de isabet etsin!

“Ben zenginim.” deyip de geri durmak isteyen var mı?

Herkes Allah’ın rahmetinden, fazlından, kereminden bol bol almak istiyor. O hâlde sen de cömert ol. Hem de gelip geçici yaz yağmuru gibi değil! Bu tarafa yağar öbür tarafa yağmaz. Şaldır şaldır biraz yağar. Ondan sonra bir geçer, yine yağmur yağdığı yağmadığı anlaşılmaz.

Devamlı ol, aşağıdaki toprağı besle, bitkiler büyüsün, ortalık yeşillensin, hayrını daimi yap! Ramazan’da müslüman ol, Ramazan’dan sonra müslümanları yakalayabilirsen aşk olsun! Hadi bakalım.

“Camiler sabaha kadar dolar taşardı, [cemaat] nerede?”

Koca camileri diyorum, bizim [İskernderpaşa] Camii ayrı. Bizim [İskernderpaşa] Camii dualı camidir, elhamdülillah, ayrı ama başka büyük camiler [için diyorum]:

“Burası dolardı, nerede o cemaat?..”

“Hocam, okullar tatil olunca hepsi yazlığa gidecekler. Okullar da tatil oldu,

yoruldular. Yazlığa gidecekler. Orada hanımlar soyunacak, beyler soyunacak, denize girecekler. Deniz şifalıymış hocam doktorlar öyle söylüyor. Güneşin ultraviyole ışınları varmış, vücuda çok faydalıymış...”

Kömür gibi bir o tarafa bir o tarafa, ızgarada kebab yapar gibi vücutlar dönecek; vücut sıhhat kazanacak. Millet onu hiç kaçırmıyor!

Küfrün mantığı müslümanları kaplamış. Duman gibi burnundan, kulağından girmiş. Diماغının hücrelerine kadar işlemiş. Müslüman camide zor müslüman. Tam değil. Camide zor müslüman!..

Birazcık aralık görür de; “ben de şuraya sığıyorum. Kalabalık safı Allah sever, Peygamber Efendimiz tavsiye etmiş. Şuraya sığayım...” dediğin zaman bir sağdaki bir soldaki hışımla bir bakıyor ki eriyorsun. “Ama nemelazım en arka safta kılayım, yeter ki bu kardeşim bana darılmasın.” diyorsun.

Ne oldu muhabbet?

Müslüman camide bile müslüman değil! Zar zor müslüman! Anadan-babadan, dededen görme âdetleri zar zor yaparsa yapıyor. Tespihi çekiyoruz, duaları yapıyoruz vs.

Muhabbet yok! Caminin o cemaati ona dargın, bu cemaati buna dargın, müezzin imama dargın, iki tane üç tane imam varsa o imam o imama küskün, vaiz geldiği zaman selamlaşmaz... Müslümanlar caminin içinde böyle, dışarıda Müslümanlık yok!

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

*Innâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn.*⁷

Bir zamanlar varmış, ne güzelmiş ama;

Innâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn.

İnsanlar nasıl bir zaman gelip ölüyorlarsa sanki Müslümanlık dışarıda ölmüş!

Hâlbuki bir müslüman camide de müslümandır. Caminin kapısından çıktığı zaman İslâm'dan soyunulmaz ki! Bu, camideki imam cübbesi değil ki! Çıkart çengele as, insanın dışarıda imam olduğu belli olmaz. Başa takılan sarık ve kavuk değil ki dolaba koyduğun zaman kapıdan çıkarken cemaatten bir fert gibi anlaşılmasın!

Müslümanlık insanın kalbinde olacak, kalbinde olmazsa kıymeti yok, dilinde olsa

---

⁷ 2/Bakara, 156.

kıymeti yok! Kalbinde olacak, insanın kalbine kökleşmiş, temellenmiş, yerleşmiş olacak. Kapıdan çıktığı zaman da müslüman, ticarethanesine gittiği zaman da müslüman, sokakta yürürken de müslüman, otobüse bindiği zaman da müslüman, ailesinin yanına vardığı zaman da müslüman! Her işinde bir İslâm'ca olmak var bir de küfürce olmak var!

İki ihtimal:

Bir imanın mantığı var bir küfrün mantığı var. Bir menfaat kaygısı var bir iman endişesi var. Bir Allah'ın rızasını kazanma çalışması var bir de dünyanın sonu, ardı arkası gelmez kesilmez endişeleri, hesapları, kaygıları vs. var.

Allah bizim imanımızı hakiki iman eylesin.

Gelinin yüzünü gelin süsleyiciler allıkla süslemiş. Gözünü boyamış, kirpiklerini sürmemiş. Saçlarını taramış, üstüne elbiseleri giymiş, vs. Ama bu yıkandı mı gider. Yüzünü yıkadığı zaman yüzünün ziyneti gider.

Allah insana yıkadığı zaman gitmeyen, hakiki, tabii güzellik versin.

İnsanın; içinden kazınmayan, silinmeyen hakiki bir müslüman olması lazım, has müslüman olması lazım!

Muhterem kardeşlerim!

Tirmizî'nin "hasen" hadîs-i şerîfi. Hadis alimleri incelemişler; "Bu hadîs-i şerîf sağlamdır." demişler. Başka hadîs-i şerîfler de var.

"Kim sabah namazından sonra oturur da Allahu Teâlâ hazretlerinin zikriyle, fikriyle meşgul olursa..."

Neden?

Vaktinin bir kısmını Rabbine tahsis etmeyi öğreniyor, Rabbiyle tanışmayı öğreniyor. Rab-bimiz Kur'ân-ı Kerîm'de buyuruyor ki;

وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ

*Ve nahnü akrabu ileyhi min habli'l-verîd.*⁸ "Biz kullarımıza onların şah damarından bile daha yakınız."

İnsan bunun mânasını doğru düzgün düşündüğü zaman divane olur, ayağa dolaşır, ne yapacağını şaşırır!

وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ

*Ve hüve meaküm eyne mâ küntüm.*⁹

---

⁸ 50/Kâf, 16.

⁹ 57/Hadîd, 4.

“Ey kullar! Nerede olursanız olun, Allah sizin yanınızda!”

Nerede olursanız olun; sahilde, dağda, plajda, denizde, ovada, çarşıda, pazarda, dükkânda, insanların gördüğü yerde, görmediği yerde, her yerde... Allahu Teâlâ hazretleri hazır ve nâzır, görüyor.

فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ

Fe in lem tekün terâhü fe innehû yerâke.

“Sen onu görmüyorsun o seni görüyor!”

Allahu Teâlâ hazretleri bize bu kadar yakın, sübhanallah! Biz de O’ndan fersah fersah uzak!

Ne bilmecedir ki ne acayip iştir ki Rabbi-miz bize şah damarımızdan daha yakın, biz de ona Kaf dağından daha uzağız! Akıl almaz bir bilmece! O bize yakın, biz ondan uzağız.

Neden?

Tanımıyoruz ki! Tanışmıyoruz, düşünmüyoruz, bakmıyoruz ki!.. Dünya bizi aldatmış, tutturmuşuz bir yol, binmişiz bir alamete gidiyoruz kıyamete! Hepimizin işi bu! Sabah bir telaş.

Nereye, ne tarafa, hayrola?

“Memuriyete gidiyorum, mesai var, imza var. Geç kaldım mı maaş gider. Hocam, biz senin gibi aylak adam değiliz, maaş gider...”

“Peki, hadi bakalım. Sen nereye gidiyorsun?”

“Benim dükkânım var.”

“Biraz ibadet etsen...”

“Hocam, bütün dükkâncılar açıyorlar. Ben geç açarsam müşterilerin hepsini onlar kaplar, çoluk ocuk var evde para kazanacağız...”

O oraya gidiyor, herkes bir tarafa gidiyor.

Bir insanı, bir camiye biraz kapatsan baş başa yapayalnız kaldı mı ne yapacağını şaşırıyor! Sohbeta alışmamış ki! Konuşmasını bilmiyor ki! Yabani!

Senin ülfetten, sohbetten hiç nasibin yok mu, hiç ülfet, muhabbet bilmez misin, sohbet bilmez misin, muarefe bilmez misin?..

İşte insan onu öğrenmeli. Çünkü O bize yakın. Çünkü biz çalışırsak O’na yaklaşıyoruz.

d. Bir İnsan Sabah Namazından Sonra Allah'ı Zikrederse

“Bir insan sabah namazından sonra otursa Allah'ı zikrederse...”

Zikretmek ne demek?

Zikrin derece derece kademe kademe mertebeleri vardır. Kelime mânası “anmak, hatırlamak” demektir.

Rabbini zikrederse ne demek?

“Rabbini anarsa, yâdında tutarsa, hatırlarsa” demek.

Rabbini anmak, Rabbi hatırında olmak, Rabbinin kendisini gördüğünün idrakinde olmak, Rabbinin kendisine şah damarından daha yakın olduğunu bilmek, Rabbinin söylediği sözü duyduğunu, yaptığı işin hesabını ona vereceğini bilmek, bir gün kendisinin onun huzurunda bu dünyada işlediği her şeyden sorgu ve suale çekileceğini düşünmek... Mahkeme-i kübrâda; “Ey kulum! Sen bunu niye böyle yaptın, ey kulum niye böyle yaptın...” diye her şeyden sorgu açılacağını ve hepsine terleye terleye alınından boncuk boncuk terler şakaklarından aşağı döküle döküle çare bulmak cevap vermek zorunda olduğunu düşünmek!..

Allahu Teâlâ hazretleri o şuurda olmamızı istiyor. Müslümanların o şuurda olması lazım, alışmamışlar. O da olmayınca, o iman insanın içinde iyice yerleşmiş olmayınca o insan iyi

insan olmuyor, iyi müslüman olmuyor. Onun için düşündüm taşındım:

Müslümanların toplu hâlde buldukları yerlerde hallerine bakıyorum. Sübhanallah Peygamber Efendimiz'in *sallallahu aleyhi sellem*'in muvacehe-i saadetinde, şebeke-i saadetinin, türbesinin parmaklarının önünde kavga ediyor!

Kendine gel, kimin huzurundasın!

Adam farkında değil ki! Resûlullah Efendimiz'in karşısında kavga ediyor. Bari incirin çekirdeğini doldursa kavga ettiği şey!.. Beytul-lah'da kavga ediyor. Tavafta kavga ediyor. Tavaf namaz, namazdan daha kıymetli! Tavafta kavga ediyor.

Şuur yok! Anladım ki şuur olması lazım.

e. Şuur nasıl gelir?

Muhterem kardeşlerim!

Şuur insana ilm-i tasavvuf ile gelir.

Hz. Âdem *aleyhisselam*'ın iki tane oğlu Allahu Teâlâ hazretlerine kurban takdim ettiler:

فَتُقْبَلُ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ

*Fe tukubbile min ehadihimâ ve lem yutekabbel mine'l-âhar.*¹⁰

Allah birisinden kurbanını kabul etti, ötekisinininki kabul olmadı.

Neden?

İkisi de kurban takdim etti.

إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ

*Innemâ yetekabbelullâhu mine'l-müttekîn.*¹¹

“Allah *celle celâlih* amelleri ancak müt-takî kullardan kabul eder, başkasından kabul etmez.”

Boşuna uğraşma.

“Boşuna uğraşma, diyorsun hocam. Ben ibadetten mi kesileyim?..”

O da olmaz. Nereye kaçarsan kaç, nereye def olursan ol; Allah'tan nereye kaçacaksın?

---

¹⁰ 5/Mâide, 27.

¹¹ 5/Mâide, 27.

فَفِرُّوا إِلَى اللَّهِ

Fe firrû ilallâhi. “Allah’tan Allah’a kaçacaksın!”

أَعُوذُ بِعَفْوِكَ مِنْ سَخَطِكَ أَعُوذُ مِنْكَ إِلَيْكَ

Eûzü bi-afvike min sehatike eûzü minke ileyke.

“Yâ Rabbi! Senden sana sığınırım. Senin azabından, ikâbından senin rahmetine sığınırım.”

Allah’tan yine Allah’a sığınacağız.

“Yâ Rabbi! Bilirim ki okumuşum ki kahrın, gazabın, celalin var. Kahredersin, kavimleri kahretmişsin, helâk etmişsin. Dilersen beni de helâk edersin. Senin rahmetine sığınırım yâ Rabbi!”

Başka bir çare yoktur, kaçmakta bir fayda yoktur.

Nereye kaçacaksın?

أَيْنَ الْمَفَرِّ

Eyne’l-meferr. “Firar ne tarafa, ne tarafa kaçacaksın?”

Mülk, her taraf Allah'ın mülkü, nereye kaçacaksın? Cahil, nereye kaçıyorsun, Allah'tan ne diye kaçıyorsun?..

Utanmıyor musun; Allah'ın nimetlerini yiyorsun, yine ondan kaçıyorsun! Nimetini yeme, mülkünden çık!

“Mümkün değil!”

O zaman kul ol. Terbiyeni, edebini takın, o zaman verdiği nimetlere şükret!

Senin varlığın senden mi?

“Ne bileyim hocam, ben küçücük bir bebekken hiçbir şeyden haberim yokken nasıl dünyaya geldiysem gelmişim. Sonra kendimi bu hâlde buldum...”

Varlık senden değil.

Nimet?

Nimetler de senden değil. Verirse sevine sevine alıyorsun, vermediği zaman kıvrım kıvrım kıvranıyorsun; çare yok! Kimisi nimetleri bulmuyor da de ölüyor. Sana da vermese sen de ölürsün.

Nimet de senden değil varlık da senden değil!

Akıl?

Akıl da senden değil ve pamuk ipliğiyle bağlı! Rabbimiz birazcık rahmetini, tecellisini kısıyverse aklın birazcık bir gitse o koca vücudun dağ gibi vücudun, pazıların, adalelerin, kılın, gücün kuvvetin beş para etmez! Seni seven yakınların, akraban, anan baban, kardeşlerin, evlatların seni gözyaşları içinde dört taraftan sararlar, ellerinden ayaklarından tutarlar, zincirlere vururlar.

Neden?

Aklı gitti. Ne yapacağı belli olmaz.

“Aman hocam, bu akıl sağlam dursun, kafanın etrafına sımsıkı bağlayalım...”

Etrafına sarık sarmakla akıl orada durmaz. Allah'ın bir lütfu, bir tecellisi; bir anda gitti mi vücut varlık, bilgi...

“Hocam, üç tane fakülte bitirmişti, ne alim adamdı ama eskidendi. Allah bir cünun verdi, mecnun olarak dolaşıyor...”

Bir işe yaramaz!

Akıl senin değil, nimet senin değil, varlık senin değil, istikbal senin değil!

“Yarın ne yapacaksın?”

Ne bileyim, yarının sahibi Allah! Yarının sahibi de Allah bugünün sahibi de Allah, dünün sahibi de Allah! Lafı ne geveleyip duruyorsun:

Her şeyin sahibi Allah! Sen Allah'ın âciz naçiz bir kulusun. Karınca gibisin. Karıncadan biraz büyüksün ama dünyaya nispet edildiğin zaman yine küçüksün. Mikroptan biraz büyüksün ama arada bir fark yok. Sen de Allah'ın bir yaratığıydın o da Allah'ın bir yaratığı. Bazen sivrisinek karşısında âciz kalıyorsun. Bazen bir küçücük mikrop karşısında âciz kalıyorsun.

Vücuda mikrop girmiş.

Nereden girdi kim bilir; ağızdan mı, burundan mı... Koca dağ gibi adam devriliyor.

Mademki senin değil, o hâlde mülkün sahibine teslim ol! Edebi takın, edepsizliği bırak. Allahu Teâlâ hazretlerine kulluk etmeyi Ramazan'da öğrenmedin mi? Hiç kimse kimseye bakmıyor, görmedin mi? Camiler de kalabalık görmedin mi, nasıl namaz kılınıyor, görmedin mi nasıl Allah'a ibadet ediliyor, bazı şuurlu kullar Kur'an okurken nasıl ağlıyorlar, gözyaşı döküyorlar; görmedin mi? Nasıl yana yakıla Allah'a has halis ibadet eden insanlar var?..

İşte onu devam ettireceksin. Alıştığını bırakma, tuttuğunu kaçıрма.

Çekmişsin, karşına bir balık gelmiş. Oltayı tam kaldırırken aman ne kadar güzel balık filan derken tekrar elinden kaçtı.

Olmaz.

Mademki Allahu Teâlâ hazretleri takvâ ehlerinden kabul ediyormuş, o hâlde hepimizin takvâyı öğrenmemiz lazım mı?

Lazım. Çünkü takvâ ehlerinden kabul ediyor, şartı o!

Üniversiteye girişin şartı nedir?

Lise diploması almış olmak.

Kıldığımız namazların, tuttuğumuz oruçların, verdiğimiz sadakaların, yaptığımız hayırların kabul olma şartı neymiş?

Takvâ, şartı takvâyıdır!

“Kabul edeceğim ama takvân var mı göster. Şahadetnameni çıkar, vesikanı ibraz et, takvân varsa şu namazını kabul edeceğim, şu orucunu kabul edeceğim, şu ibadetini kabul edeceğim. Seni lütfuma, ihsanıma erdireceğim.”

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ
عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ[ۚ]

*Yâ eyyühellezîne âmenû kütibe aleykümü's-sıyâmu kemâ kütibe alellezîne min kabliküm.*¹² “Ey iman edenler, ey Allah’a inancı olanlar, ey böyle bocalamayıp da Allah’ın varlığını anlayıp da ona bağlanmış olan insanlar! Sizin üzerinize oruç farz kılındı, yazıldı. Vazife olarak, şerefli, şahane, nefis bir ibadet olarak sizin üstünüze boynunuza oruç yazıldı.” *Lealleküm tettekûn.* “Ola ki oruç tutarsınız da [takvâyı öğrenirsiniz].

Bu bir ay içinde; bir değil, iki değil, üç, dört, beş değil; otuz gün çalışa çalışa müma-rese yapa yapa ola ki takvâyı öğrenirsiniz.

Ey cemaat-i müslimîn!

Geçtiğimiz bir aylık Ramazan içinde takvâyı öğrendiniz mi?

---

¹² 2/Bakara, 183.

إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ

*Innemâ yetekabbellüllâhu mine'l-müttekîn.*¹³ “Allah sadece takvâ ehlerinden kabul eder.”

Takvâ ne demek?

Takvâ; “bir insanın sakınması, çekinmesi, titizlenmesi” demek.

Allah yaptığı işi düşünme taşına, sakına çekine yapan Allah'ın kahrından, azabından, mekrinden korkan [kulların ibadetini kabul eder].

وَمَكْرُوا وَمَكَرَ اللَّهُ

*Ve mekerû ve mekerallah.*¹⁴

Allah kulların münafıklığını edepsizliğini fâsıklığını ne yapar?

Bilir, görür. Onun edepsizliğinin durumuna göre ona muamele yapar. Zengin ve cebbar bir zalim o ceberutluğunu ve zalimliğini yaparken ilk başta ona sopanın ucunu göstermez. İlk başta sopa küt başına inse yola gelecek:

---

¹³ 5/Mâide, 27.

¹⁴ 3/Âl-i İmrân.

“Aman yâ Rabbi! Ben acizim, her şey senden!..”

Salıverir salıverir salıverir... O da sanır ki;

“Ben yeryüzünde her şeye kâdirim, her şeyi yaparım. Asarım, keserim...”

Sonra kafasına Allahu Teâlâ hazretlerinin hışmı bir iner, tuzla buz olur. Mühlet verir, fırsat verir, sonra müdafaaya mecal bırakmaz:

“Ben sana o kadar fırsat verdim!”

Muhterem kardeşlerim!

Firavunun kavminin hâlini Kur’ân-ı Kerîm’de okuyoruz. Rabbimiz’in rahmeti o kadar geniş ki hilmi, halimliği o kadar engin ki ben hayret ediyorum!

Musa *aleyhisselam*’ın kavmine azap tattak mı gelmiş?

Hayır!

وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ

*Ve lekad ehaznâ âle fir’avne bi’s-sinîn.*¹⁵

Seneler senesi!

Bir kere ne olmuş?

Bir kere Allah Musa *aleyhisselam*’ı göndermiş:

---

¹⁵ 7/Â’raf, 130

“Harun *aleyhisselam*’la beraber git, Firavun’a git yaptığı işin doğru olmadığını anlat.”

Gönderilen şahıs; “Ben tanrıyım, Mısır ahalisinin bana tapması lazım. Ben Mısır’ın ilahıyım!” diyor. Allahu Teâlâ hazretleri;

“Git ona nasihat et!” diyor.

Dilese kahreder. Bundan bize ders çıkıyor.

Muhterem kardeşlerim!

Biz Kur’ân-ı Kerîm âyetlerini paldır küldür okumayalım, mânasına nüfuz edelim. Sen de evlâdına müşfik davran, sen de komşuna müşfik davran!

Firavun tanrılık davasında bulunuyor da Allahu Teâlâ hazretleri Musa ve Harun *aleyhisselam*’ı onlara gönderdiği zaman buyuruyor ki;

فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَّيِّنًا لَعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَى

Fe kû lâ lehû kavlen leyyinan. “Buna yumuşak yumuşak söyleyin!”

Allah; “Bre zalim, bre hain, bre Allah’tan korkmaz, utanmaz, alçak, edepsiz! Sen âciz bir kulken nasıl tanrılık iddiasında bulunursun, ben senin hakkından gelirim!..” deyin, demiyor.

Fe kû lâ lehû kavlen leyyinan. “Yumuşak söz söylesin.” *Leallehû yetezekkeru ev yahşâ.* “Ola ki belki gerçekleri hatırlar!”

Çünkü iman insanın fıtratında vardır, mayasında vardır. Akıl, mantık, hilkat ve yaratılış insanı doğru yola götürmeye, sevk etmeye göre ayarlıdır. Belki gerçekleri hatırlar ve Allah’tan korkar:

“Ya ben ne ettim! şu dünya menfaati için Allah’ı darıltmaya değer mi, edepsizlikler yapmaya değer mi?..” diye tevbe etse azap olmayacak.

Hayır, Musa *aleyhisselam* ile karşılıklı konuşuyorlar. Musa *aleyhisselam*’ın durumunu anlayınca etrafındakilere diyor ki;

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَى

*Zerûnî aktü’l-Musa.*¹⁶

“Ben şu adamı öldüreyim.” diyor. Musa *aleyhisselam* sıradan adam değil, sarayda yetişmiş görgülü adam. Allah; dostunu, düşmanına yetiştirmiş!

---

¹⁶ 40/Mü’min, 26.

إِنَّ اللَّهَ لَيُؤَيِّدُ هَذَا الدِّينَ بِرَجُلٍ فَاجِرٍ

Sen Allah'ın dinine ister yardım et, ister etme, Allah dilerse bu dine kâfiri de hizmet ettirir, zalimi de hizmet ettirir sen hizmet etmediğinle mahrum kalırsın. Fırsatı kaçırmış olursun. Fâcir insanla bile bu dine Allah dilerse hizmet ettirir, sen kendini ne sanıyorsun?!..

Allah Musa *aleyhisselam*'ı Firavun'a beslettirdi. Öyle ibretler var öyle ibretler var ki!..

Anası doğurduğu zaman;

“Bunu da öldürecekler! Herif erkek çocukları öldürüyor, bunu da öldürecekler!”

وَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا رَادُّوهُ إِلَيْكِ وَجَاعِلُوهُ

مِنَ الْمُرْسَلِينَ

Ve lâ tehâfî ve lâ tahzenî innâ raaddûhü ileyke ve câilûhü mine'l-mürselîn. “Korkma ey Musa'nın anası, mahzun olma! Biz o evladını götürüp senin kucağına sana yine getireceğiz ve onu peygamberlerden kılacağız!”¹⁷

¹⁷ 28/Kasas, 7.

وَاضْطَنَعْتُكَ لِنَفْسِي

*Vestana'tüke li-nefsî.*¹⁸

Allah, Musa *aleyhisselam*'ı peygamberliğe bebekliğinden hazırlamış.

Tesadüf mü, tesadüf var mı?

Çocukluğundan hazırlamış, suyun üstüne bırakıyorlar. Su, kabın içinde götürürken Firavun, hanımı bahçede. Bakıyorlar ki bir çocuk bağırarak çağırarak suyun üstünde akıp gidiyor. Alıyorlar. Anası babası öldürülmesin diye korktuğu için suya salıvermişler, belli. Çünkü erkek çocuklar öldürülüyor. Allah *celle celâlüh* o kadına bir şefkat veriyor, diyor ki;

“Öldürme şunu, öldürme şunu. Bakarız, evlat ediniriz.”

Tamam, öldürmüyorlar.

Hanımın nazı; Firavun'u, Musa *aleyhisselam*'ı öldürmekten alıkoyuyor ama Allah öldürmüyor!

Neden?

Yaşatan ve öldüren Allah da ondan!

Kurşun mu öldürüyor, mikrop mu öldürüyor katil mi öldürüyor?

---

¹⁸ 20/Tâhâ, 41.

Hayır, yaşatan ve öldüren Allah ama Allah kâinatın sahibi olduğu için *Müsebbibü'l-esbâb* olduğu için sebepler âleminde o öyle oluyor bu böyle oluyor. Sen sonucu görüyorsun, öyle sanıyorsun. Öldüren yaşatan Allah, Musa *aleyhis-selam*'ı yaşatmayı murad etmiş. Firavun boşuna çırpınmasın! Hem de Allah'ın mekrine bakın, ibrete bakın ki Firavun'a beslettiriyor!

Neden?

Nasıl bir asil kimse olduğunu tanısin diye! Yanında yetişmiş kimse. Bir de Allah'ın dostu, peygamberi Allah'ın düşmanı hangi şartlar altındadır, onu bilsin diye o muhitte yetiştiriyor, o da bir ibret!

Şimdi biz müslümanlar ehl-i küfrün hâlin-den hiç haberimiz yok! Ne toplantılar yaparlar, ne fesatlar kurarlar, ne cemiyetleri vardır, ne paralar toplarlar, ne düzenler kurarlar, ne hileler yaparlar, neleri nereden oynatırlar, hangi manivelaları çevirir, hangi düğmelere basarlar, ne haltlar karıştırırlar... Biz yan gelmiş yatmışız uyuyoruz.

Demek ki kâfirin hâlini de bilmek lazım ki Allah, peygamberini kâfirin yanında yetiştirmiş!

وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ

*Ve harremnâ aleyhi'l-merâdia.*¹⁹

Çocuk süt emmiyor. Allah Musa *aleyhisselam*'a sütü, sütannelerini sevdirtmiyor; hiçbir memeyi almıyor. Hiç kimseden süt emmiyor. Diyorlar ki;

“Biz bir kadın tanıyoruz, onu ona delalet edelim, kılavuzluk edelim. Belki onun sütünü alır.”

Çünkü o zaman bebe mamaları vs. yok ki! Bu çocuk doycak. Öldürülmemesine de karar verilmiş. Hiçbir memeden de süt almıyor.

Ne yapacaklar?

“Peki, çaresine bakın.” deniliyor, çocuğu alıp Musa *aleyhisselam*'ın annesinin kucağına getiriyorlar.

Allah'ın vadi hak mı?

Amennâ ve saddaknâ.

Allah; “Biz onu sana geri döndüreceğiz.” demedi mi?

İşte döndürdü. Musa *aleyhisselam* tekrar annesinin kucağında! Annesi besliyor, annesi büyütüyor. Musa *aleyhisselam* onların içinde

---

¹⁹ 22/Kasas, 12.

yetişiyor. Ondan sonra peygamber olarak gönderiliyor.

Peygamber olarak gönderildiği zaman Allah'ın varlığını birliğini onlara tebliğ ettiği zaman Firavun da kendi tezini söylüyor. Musa *aleyhisselam* mucize gösteriyor, [Firavun] mucizeye "sahir" diyor.

İnsan haklı her şeye bir bahane bulur, bir kulp takar. Allah için gönderilmiş peygambere menfaat [iftirası] yapıştırırlar. Bir kara çalarlar. Çünkü bu insanlar edepsizdir, Allah'a bile dil uzatmışlardır da şirk koşmuşlar. Bunlardan her şey umulur!

Allah bizi zalimlerin şerrinden korusun.

"Tamam, bu yaptığı şey sahir olabilir." diyorlar, bütün sahirbazlar toplanıyor. şu kadar sahirbaz toplanmış, bu kadar âlet edevat düzen getirmişler...

Allah, sahirlerini de iptal ediyor. Sahirleri de boşuna! Allahu Teâlâ hazretleri ihtimalleri bir bir rttryor. Ta ki imana gelsinler. Ta ki rz-u maşerde bir delil söyleyecek, bir mazet uyduracak hâleri kalmasın!

Onun için senin karşına bir delil geldiği zaman sen burnunu havaya kaldırıp

reddederken neyi reddettiğini düşün! Bir tutamağı reddediyorsun, bir fırsatı kaçıyorsun. Sen bir kuyudasın, bir denize düşmüşsün, boğulmak üzeresin; sana atılan cankurtaran simidini reddediyorsun. Bir hücceti, bir delili reddetmek; başka bir şey değil ki! Mucizeler gösteriyor, sihirbazlar bile bakıyorlar ki bu iş başka bir iş!

وَأَلْقَى السَّحْرَةَ سَاجِدِينَ

*Ve ulkiye's-saharatü sâcidîn.*²⁰ “Hepsi secdeye kapanıyor.”

Azameti görünce kendi sihirlerinin hepsini iptal olduğunu ve Musa *aleyhisselam*'ın asasının onları [yuttuğunu] görünce secdeye kapanıyorlar.

قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ

*Kâlû âmennâ bi-rabbi'l-âlemîn.*²¹ “Musa ve Harun âlemlerin Rabbine iman ettik!”

Bu peygamber işi, bu mucize. Âlemlerin Rabbinin varlığına, birliğine iman ettik.

---

²⁰ 7/Â'râf, 120.

²¹ 7/Â'râf, 121.

Musa'nın ve Harun'un *aleyhimesselem* onun tarafından gönderildiğini kabul ediyoruz. Onun bahsettiği imana biz de dâhil olduk, diyorlar.

Firavun ne diyor?

قَالَ فِرْعَوْنُ أَمَنْتُمْ بِهِ قَبْلَ أَنْ أَدْنَ لَكُمْ

*Amentüm bihî kable en ezâne leküm.*²²

“Ben daha size izin vermeden siz iman mı ettiniz?”

Ne olacak, iman senin müsaadene mi tâbi?! Bre Firavun, melun! İmanı biz senin müsaadenle mi yapacağız?!.. İman müsaadeye tabii olur mu, iman gönül işi! Onlar anladılar, Allah'tan korktular. Hem de öyle bir korkunç korkuyorlar ki Firavun;

لَأَقْطَعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ ثُمَّ لَأُصَلِّبَنَّكُمْ
أَجْمَعِينَ

*Le ukattianne eydiyeküm.*²³

İşin şakası yok!

---

²² 7/Â'râf, 123.

²³ 7/Â'râf, 124.

“Bir işe yaramasın diye ellerinizi, ayaklarınızı çaprazlama kopartırım. İki ayağınızı kessem iki elinizle yine hayatınızı sürdürürsünüz. Bir elinizi keserim, bir de karşı taraftaki ayağınızı keserim, sizi yamuk bir adam yaparım.”

Diyorlar ki;

قَالُوا لَا ضَيْرُ إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ

*Lâ dayre innâ ilâ rabbine münkalibûn.*²⁴

فَاقْضِ مَا أَنْتَ قَاضٍ إِنَّمَا تَقْضِي هَذِهِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا

*Fakdi mâ ente kât innemâ takdî hâzihi'l-hayâte'd-dünyâ.*²⁵

“Ne yaparsan yap, ne yaparsan bu dünyada yaparsın!”

Sonu ölüm mü?

Ölüm.

Ödükten sonra öldükten sonra bize cennet var, sen derdine yan!

Fakdi mâ ente kât. “Ne yaparsan yap!” diyorlar.

²⁴ 26/Şuarâ, 50.

²⁵ 20/Tâhâ, 72.

Bir insanı, bir grubu böyle bir devletin başkanına, otoritesine bu tarzda [kavi] getiren nedir?

İmandır!

Ellerinin ayaklarının kesilmesinden korkmayacak hâline getiren nedir?

Onlar menfaatçi insanlardı.

إِنَّ لَنَا لَأَجْرًا إِن كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ

*Inne lena le ecran in künnâ nahnü'l-gâlibîn.*²⁶

İlk önce Firavun'la pazarlık yaptılar. Dediler ki;

“Eğer biz galip gelirsek bize bir ecir, ücret, bir mükâfat bir şey var mı?”

قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ

Kâle neam ve inneküm le mine'l-mukar-rabîn. “O zaman sizi has hizmetlerime tayin ederim, bol paralar alırsınız.”

İlk önce menfaatçi adamlardı. İşin [maddî düşüncesindelerdi]. Maaşları olacaktı, mevki-leri makamları olacaktı ama iman geldi.

²⁶ 7/Â'râf, 113.

İmanın gerçekliğini anladılar. Ellerinin, ayaklarının kesilmesinden değil derilerinin, etlerinin lime lime doğranmasından korkmaz hâle geldiler! İşte iman odur, gerisi laftır!

“Senin imanın, benim imanım, onun imanı...”

Öyle; lafla iman olmaz! İman olduğu zaman insanı bu hâle getirir. Eğer müslümanlar böyle imana sahip olsalar müslümanlar o zaman aziz olur. Dünya üzerinde her ülkede o zaman müslümanlar aziz olur. O zaman müslümanlar Rusya’da Rusların esareti altında kalmaz, Bulgaristan’da esaret altında kalmaz. Bu imanda olsalar şurada burada sıkıntı çekmezler. Demek ki müslümanların çektikleri zilletlerin sebebi illetleriymiş, kendi kalplerindeki hastalıkmiş!

Allah maddî ve mânevî cümle hastalıklarımızdan bizi berî eylesin, şifayâb eylesin. Yâ Rabbi! Biz itiraf ediyoruz ki senin çok âciz nâçiz kullarınız, biz nerede has Müslümanlık nerede! Yâ Rabbi! Sen bizim kusurlarımıza bakma, sen bizi lütfunla kereminle ıslah eyle! Kahrına gazabınla ıslah eyleme, azabını

gönderme! Ad kavmi gibi, Semûd kavmi, Fira-
vun kavmi gibi helâk eyleme yâ Rabbi!

Sonra ne oldu?

Musa *aleyhisselam*'ın peygamberliği anla-
şıldı, sihirbazlar bile müslümanlar oldular.
“Biz inandık!” dediler.

İki topluluk Mısır'da beraber yaşamaya
başladı: Mü'minler; müşrikler, kâfirler. Bera-
ber yaşamaya başladılar.

Sonra ne oldu?

Ve ehaznâhüm bi-sinîn.

Seneler geçti, çeşitli felaketlere uğradı-
lar. Ne zaman başlarına bir felaket gelirse
uğursuzluğun kaynağını Musa *aleyhisselam* ve
ashâbı olarak düşündüler: “Başımıza bu uğur-
suzluk bu adamlardan geliyor, bizim dinimizi
değiştirdiler, bizim içimize fesadı soktular,
ondan dolayı!..” dediler. Ne zaman sıkışmış-
larsa baktılar, çare bulamadıkları zaman;

“Yâ Musa! Rabbine dua et, başımızdan bu
belayı açsın, kaldırsın; o zaman sana iman
edeceğiz.” dediler.

Biliyorlar, kâfirlikleri sağlam değil, çürük!
Kâfirlikleri sağlam değil!

f. Kûfür Sağlam Olmaz

Kardeşlerim!

Kûfür sağlam olmaz ki! Zaten kendisi çürük!

Pamuk ipliğinden gemi bağlanacak halat yapılır mı? Boğaziçi'nin asma köprüsünü asacak çelik halatın yerine pamuk iplik kullanabilir misiniz?..

Kûfür zaten çürüktür. Kûfür zaten kendisi ne ki?!.. Kûfürleri, kâfirlikleri bile çürük olduğundan müteredit bir dünya menfaati, bir âhiret endişesi; orta yerde sallanıp duruyorlar. Baktılar çare bulamadılar mı; “Galiba bu peygamber...”

Musa *aleyhisselam*'ın yanına gidiyorlar, diyorlar ki;

“Yâ Musa! Dua et, başımızdan bu bela def olsun, o zaman sana iman edeceğiz.” Musa *aleyhisselam*;

“Yâ Rabbi! Bu kavmin başından bu belayı def eyle, gelen musibeti izale et, bu sıkıntı git-sin, bu felaket bu musibet def ve ref olsun.” diye dua ettiği zaman -peygamber, Allah'ın sevgili kulu, ulu'l-azm peygamber- [felaket] kalkıyor.

Kalkınca ne oluyor?

Kavim yine yan çiziyor!

Hani demin söz vermiştiniz, hani inana-
caktınız! Felaket kalktı mı yine;

“Canım, o kendiliğinden kalktı; onun du-
asıyla kalktığı ne mâlum?..”

Peki, bir sefer böyle olabilir. İkinci bir fe-
laket, üçüncü bir felaket, dördüncü bir fela-
ket, belki on tane -Allahuallem- çeşitli imti-
hanlar oluyor da ondan sonra Firavun helâk
oluyor!

Muhterem kardeşlerim!

İbret alın: “Ben inanmadım.” deyince ba-
şına felaket topuzu, balyozu birden inip birden
helâk olmuyor.

Allahu Teâlâ hazretleri kullarına zulme-
dici değildir.

فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ

*Velâkin kânû enfüsehüm yazlimûn.*²⁷

“Kullar kendi kendilerine zulm ediyorlar!”

Rabbimiz *Vedûd*'dur, *Rahîm*'dir, *Er-
hamu'r-râhimîn*'dir. Kullarının doğru yola

---

²⁷ 9/Tevbe, 70.

gelmesi için peygamberler göndermiştir, kitaplar, ârifler göndermiştir, nasihatler göndermiştir, insana dosttan düşmandan, oradan, buradan;

سُنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ

*Senurîhüm âyâtinâ fi'l-âfâki ve fî enfüsihim.*²⁸ “Zahirî, batınî nice deliller gelir.”

Allah her şahsa ayrı delil gönderir!

Sen sanki rüyalar görmedin mi?

Sen kendin kendini düşün! Hocalardan duyduğun lafları, sözleri, vaazları, nasihatleri bırak!

Allah sana sırf senin öz zat-ı şerîfin için sanki delil göndermedi mi?

Binlerce delil gönderdi. Binlerce ibretli hadiseyle karşılaştın: “İman doğruymuş.” dedin de ondan sonra yine unutuyorsun! Çünkü insan rahata geldi mi unuttur, sıkıntıya geldi mi Allah’ı anar; tabiatı bu. Bu alçak tabiattır!

Allah bizi alçak tabiatlardan kurtarsın, temiz tabiatlı müslümanlar eylesin. Halis müslüman, safî müslüman eylesin. Edîb, zarif

---

²⁸ 41/Fussilet, 53.

müslüman, salih müslüman eylesin. Sevdiği kul eylesin.

Kendisi ihsan ediyor biz isyan ediyoruz. Ayıp yahu, çok ayıp! İnsan utanır. “Bu kadar da edepsizlik olmaz ki!” diye insan Allahu Teâlâ hazretlerine severek kulluk etmeli.

Severek kulluk etmeli! Sabah namazından sonra oturup da zikirle vaktini ihyâ eden kimseye Allah çok sevaplar verir, diye hadîs-i şerîfte geçiyor. Bayram günlerinde bayram namazının vakti, sabah namazıyla bayram namazı arasındaki vakit bu hadise uygundur.

Benim âciz, nâçiz şahsım bir tarafa ama âyetler, hadislerden duyduğumuz şeyleri anlattık.

Ne oldu?

Allah anıldı. Allah *celle celâlüh* hatırlanıldı. Kulluk vazifelerimiz hatırlanıldı. Vaktimizi ona göre değerlendirdik. Allahu Teâlâ hazretleri hac ve umre sevapları veriyor. Kabul olmuş hac ve umre sevapları veriyor.

Allah böyle mükâfatlara, ecirlere, sevaplara cümlemizi nail eylesin. Bizi has müslüman, daimî müslüman eylesin. Ateşböceği gibi bir yanıp bir sönenlerden eylemesin. Daima

fener gibi sirac gibi her tarafı aydınlatıcı, devamlı nurlu eylesin, devamlı müslüman eylesin. Sevdiği işleri, amelleri yapmaya cümlemizi daima muvaffak eylesin. Zikrinde şüküründe ve hüsn-ü ibadetinde bize tevîkîni refîk eylesin. Bizim üzerimizde sevmediği ne gibi hâl, ne gibi huy, ne gibi iş, ne gibi sıfat varsa bizi onlardan şu mübarek cuma sabahı, bayram sabahında pak eylesin. Bizi has, halis, safî müslüman eylesin. İmanımızı kavi eylesin. Sağlam kavi imandan sonra tereddüde, şekke, şüpheye asla düşürmesin. İman-ı kâmil ile bir abd-i sâlih olarak yaşayıp salih ameller [işlemeyi nasip etsin].

Sonunda bir gün gelip de biz de bir bayrama erişemeyeceğiz, o da muhakkak!

Cümlemize son nefesimizde Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in cemaîni göre göre cennetteki makamlarımızı seyrede ede dilimizde Kur'ân-ı Azimüşşan ve kelime-i şahâdet ve; *Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlühû* diye diye iman-ı kâmil ile can emanetini Azrail *aleyhisselam*'a güzel bir hâl üzere teslim etmeyi nasip eylesin. Secdelerde,

namazlarda, oruçlu hâllerde, ibadethanelerinde ruhumuzu teslim etmeyi nasip eylesin. Kabrimizi cennet bahçeleri eylesin. Günahlarından dolayı kabri cehennem çukuru olanlardan eylemesin.

Kabirden kalktığımızda bizi şu camide şu bayram günü caminin içinde dışında avlusunda topladığı gibi Peygamber Efendimiz'in Livâü'l-hamd'i altında peygamberlerle, siddîklarla, şehitlerle, salihlerle beraber haşr u cem eylesin.

İnsanların hesabı görüldüğü, sıkıntılara düştüğü, mahşer halkının diz çöküp korku ve titreştiği zamanda bizi korktuklarımızdan emin eyleyip Arş-ı Âlâ'nın gölgesinde gölgeleyenlerden eylesin. Bi-gayri hisâb ve itâb ve ikâb cennetine duhul-u evvelîn ile dâhil olmayı nasip eylesin. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in Havz-ı Kevser'i başında da bizi haşr u cem eylesin.

Bazı kullar günahlarından dolayı Havz-ı Kevser'e doğru gelip dururken melekler tarafından yoldan çevrilecekler, Rabbimiz bizi onlardan eylemesin. Efendimiz'in sevgisine, teveccühüne, iltifatına nail eylesin. Sünnet-i

seniyyesine ittiba eyleyip Ümmet-i Muhammed'e hizmet eyleyip şehit sevapları kazanmayı nasip eylesin. Allahu Teâlâ hazretlerinin cemâlini müşahede eden has, halis, bahtiyar kulların arasına Rabbimiz bizi de ıslah eyleyip lütfuyla keremiyle dâhil eylesin.

Bi-hürmeti esmâihi'l-hüsnâ ve bi-hürmeti habîbihi'l-müctebâ Muhammedini'l-Mustafâ ve bi-hürmeti iydi'l-fıtr ve bi-hürmeti yevmi'l-cumua ve bi-hürmeti sâatilletî tustecâbu fî hedaavâtü fî yevmi'l-cumua ve bi-hürmeti esrâr-ı sûreti'l-Fâtîha.

Şu beldeyi seneler önce asırlar önce Allah yolunda çalışarak Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîfindeki müjdeye nail olmak için;

لَتُفْتَحَنَّ الْقُسْطَنُطِينِيَّةُ وَلِنَعْمَ الْأَمِيرُ أَمِيرُهَا،
وَلِنَعْمَ الْجَيْشُ ذَلِكَ الْجَيْشُ

Le tuftehanne'l-kostaniyyetü fele ni'me'l-emîru emîrûhâ ve le ni'me'l-ceyşu zâlike'l-ceyş, hadîs-i şerîfindeki müjdeye biz nail olalım diye kefenleri başlarına sararak Allah yolunda Allah Allah diye zikrederek çarpışarak şu beldeyi fethetmiş, müslümanlara kazandırmış olan o mücahitlerin de ruhlarını şad

eylesin, kabirlerini pürnûr eylesin. O mübareklerin şefaathlerine bizleri nail eylesin. Biz onların fethetmiş olduğu bu beldenin şimdiki emanetçileriyiz, bizim gevşekliğimizden dolayı onların kâfirlerden fethettikleri bu beldeye küfrün girmesini Allah men eylesin. Küfrün eline bu beldeyi düşürmekten mahfuz eylesin.

Kıyamete kadar Konstantinopolis iken İslâmbol, “İslâm şehri” olmuş olan bu beldeyi müslüman belde eylesin. İçindeki ahalsinin gevşekliğinden dolayı diyâr-ı küfürden farkı olmayan bir berbat mahal olmaktan mahfuz eylesin.

Allahu Teâlâ hazretleri cümlemize dini yolunda canla başla, ilimle amelle, müktesebatla, malıyla, bedeniyle çalışmayı; böylece rızasına ermeyi nasip eylesin.

Bi-hürmeti esrâr-ı sûreti'l-Fâtiha.

el-Hamdü lillâhi rabbilalemin sallallahu alâ seyyidinâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn ve mentebiahû bi-ihsânin ilâ yevmiddîn.

Allahümme innâ nes'elüke mine'l-hayri küllihî âcilihî ve ecilihî mâ alimnâ minhâ ve mâ lem na'lem ve neûzübike mine'ş-şerri küllihî âcilihî ve ecilihî mâ alimnâ minhâ ve mâ lem na'lem.

Allahümmerhamnâ Allahümmerham ümmete Muhammedi'r-rahmeten âmmeh.

Allahümme innâ nes'elüke fevâtihe'l-hayri ve havâtimeh ve cevâmiahû ve evvelehû ve âhirahû ve zâhirahû ve bâtineh ve'd-de-recâti'l-ulâ mine'l-cenneh.

Allahu Teâlâ hazretleri rahmetine, mağfi-retine, rıdvanına cümlemizi nail eylesin. Ramazan'a erdirdiği gibi Kadirlere ermişlerden eylesin. Nice Ramazanlar'a sıhhat ve âfiyetle kavuşmayı nasip eylesin. Zikrinde, şüküründe, hüsn-ü ibadetinde bize yardım eyleyip tev-fîkini refîk eylesin. Bayrama erdirdiği gibi bay-ramımızı said eylesin. Nice bayramlara sıhhat ve âfiyetle erişmeyi nasip eylesin. İman-ı kâmil ile âhirete göçüp huzur-u izzetine sev-diği, razı olduğu bir kul olarak varmayı cümle-mize nasip ve müyesser eylesin.

Bi-hürmeti esmâihi'l-hüsnâ ve habîbihi'l-müctebâ Muhammedini'l-Mustafâ tekabbe'l-

minnâ bi-hürmeti seyyidi'l-mürselîn ve bi-hürmeti esrâr-ı sûreti'l-Fâtîha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

30 Ramazan 1407 / 29.05.1987

[Bütün MÜBAREK GÜN VE GECELER](#)

[SOHBETLERİ'ne PDF olarak](#)

[ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü